

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOLD: Der ligger et land. — 4. søndag etter påske. — Til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende hilsen og velsignelse i Herren. — 5. søndag etter påske. — En helgens gravferd. — Alt vel. — Fra Vikariatet. — La klokkene ikke forstumme. — Kardinal Verdier †. — Bollandistenes verk. — Frk. Helen Parr †. — Herhjemme. — - og derute.

Der ligger et land -

Der ligger et land mod den evige sne,
i rævnerne kun er der vårliv at se;
men havet går til med historiedøn,
og elsket er landet som mo'r af søn.

Hun tog os i fanget, den gang vi var små,
og gav os sin saga med billeder på.
Vi læste, så øjet blev stort og vådt:
da smilte den gamle og nikked blot.

Vi sprang ned til fjorden, vi stirrede mod
den askegrå bavta, hvor gammel den stod;
hun stod der end ældre, sa' ingen ting,
men stensatte hauger lå rundt i ring.

Hun tog os ved hånden, og følge hun gav
bort derfra til kirken, så stille og lav,
hvor fædrene ydmygt har bøjet knæ,
og mild'lig hun sagde: Gør I som de!

Hun strødde sin sne over fjældbratte li,
bød så sine gutter at stå den på ski.
Hun knuste med stormhånd det Nordhavs spejl
bød så sine gutter at hejse sejl.

Hun satte de vakreste jenter i rad
at følge vor idræt med smil og med kvad,
og selv sad hun højt i sin sagastol
med måneskinskåben op under pol.

Da lød der et «fremad», et «fremad» endnu!
på fædrenemål og med fædrenehu,
for frihed, for norskhed, for Norge, hurra!
og fjældene selv råber langt hurra!

Da lød der et «fremad», et «fremad» endnu!
tilbage bli'r vist hverken jeg eller du!
da klappede jenterne, Norge lo,
og hver af os blev da så god som to.

Da løsned begejstringens rullende fon,
da døbtes vi af hendes mægtige ånd,
da stod over fjældet et syn i glød,
som siden os maner indtil vor død.

Bjørnstjerne Bjørnson.

4. søndag etter påske.

Joh. 16, 5—14.

Det er ikke bare et varsel om himmelferden, men også om pinsen i luften når vi hører evangeliet på disse søndager etter påske.

I dag fortsetter vår Herre sin trøstetale fra forrige søndag til apostlene med å forklare dem at han ikke går hjem til sin fader for å nyte et behagelig otium, som vi andre gjør når vi trekker oss tilbake med pensjon og takk og ære fra vårt embed.

Nei, *han* går hjem for å føre et like så energisk tilvære som han har ført fra evighet av hos sin fader — og for å fortsette det energiske virke for verdens frelse, som her nede opptok hvert minutt av hans tid, ofte enn dog på bekostning av den påkrevde nattesøvn.

Og han vender deres sorgfulle begreper så helt om at de allerede nå får en forsmak på gjenkomstens glede: «det er dere *gagnlig* at jeg går fra dere!» Hvorpå den underfulle tale kommer om Helligånden, som rett kan varme hjerte — den kloke kristne bør en ettermiddag ta sin bibel og lese den i hele dens gripende sammenheng hos Johannes i det 14., 15., 16. og 17. kapitel.

Så kjenner vi da hemmeligheten til vårt eget beste med himmelferden — og sammenhengen mellom himmelferden og pinsen. Uten Herrens bortgang kan pinsen ikke komme til oss, men idet pinsen og Helligånden overtar den videre gjennomføring av Herrens gjerning ved apostlene og apostlenes etterfølgere kommer alt det i stand, som vi søndag etter søndag samles om i hans Kirke.

Ordet blir til *Guds* ord, fordi Helligånden «overbeviser verden om synd og om rettferd», og lærer oss alt det, apostlene «ennå ikke kan bære» — det meget Herren «ennå har å si dere»: «all sannhet», som ikke er *vår* tale men den sannhetsånds der «taler det han hører». Det er ham, som ved å ånde på menneskeordet, arvet fra apostlene og bevart av Kirken, virker at vi kan tro vissere på en usynlig Gud enn på den synlige verden og at et for lengst henrettet menneske «herliggjøres», så vi

«ser hans herlighet som den enbårne av Faderen, full av nåde og sannhet».

Var Herren blitt iblant oss hadde hans ord bare nådd de få som kunne komme i synlig kontakt med ham — ved Helligåndens virke kan det, om enn båret av mennesketunge «overbevise verden» og rekke ut til alle folkeslag — alle dager inn til verdens ende».

Og det faktisk at vi sier til mennesker: «Dine synder er deg forlatt!» — eller til brød og vin: «dette er mitt legem og dette er mitt blod!» .... ville ikke utvirke noe som helst hvis ikke det ord, Herren har gitt oss å si i sin innstilling, ble gjen tatt av Helligånden med himmelsk om enn uhorlig røst. Så først skaper ordene det de utsier — så først blir det sakrament av ceremoni. Som legemet er dødt uten sjel ville våre gestus og gloser være intet uten ham, som dalte ned over fiskerne og gjorde dem til apostler.

Herren selv visste dette påskedags kveld, da han gjorde apostlenes myndighet til å forlate synder på hans vegner avhengig av sin egen beånding: «Motta Helligånden — hvem dere forlater synder er de forlatte!» Og vår messebok sier det når vi har beredt ofret og nedkaller epikteten, talsmannen: «Kom Helliggjører, allmakts evige Gud, og velsign dette offer beredt ditt hellige navn!»

Hadde ikke en aposteldisipel åndet på den, som vigles til prest og sagt sitt: «Motta Helligånden ..... da hadde vi tross alle ceremonier og form-ler bare hatt brød og vin på vårt alter. Men nå hvor ånden er gitt den viglede tjener for altret skaper den gjennom hans ord på Herrens innstiftning hva han nevner: Herren selv, i brødets og vinens skikkelse: «Han skal herliggjøre meg ti han skal ta av mitt og forkynne dere.»

Ja, VENI SANCTE SPIRITUS — og før oss fra skjærtorsdag og langfredag over påske og himmelferd til pinse ..... i den evige liturgi: din gjerning gjennom vår tjeneste!

Til

det Apostoliske Vikariats presteskap og troende hilsen og velsignelse i Herren.

Høytelskede i Herren.

I disse dager, da Guds hånd har lagt seg tungt på oss alle, er dere alle mer enn ellers i mine tanker og i mine bønner. Å, hvor jeg ønsker å kunne være hos dere alle, kunne si et faderlig og oppmuntrende ord til hver enkelt, for intet er så trøstefullt i tunge stunder som når far og barn og venner kan være sammen.

Men forholdene tillater meg ikke å reise omkring for å kunne være legemlig hos dere, og derfor byr mitt hjerte meg å sende dere alle min hjerteligste faderhilsen og min biskoppelige velsignelse. Og jeg oppfordrer dere alle til å holde motet oppe og bevare en urokkelig tillit til Gud, som ikke prøver noen over evne. Når han har tillatt den nåværende prøvelse, så har han sin mening med det og han vil sluttelig vende den til beste for vårt land og for oss alle.

Men hvorledes skal vi kunne bevare ro og fred, når verden er full av krigslarm, når vårt kjære jordiske fedreland er utsatt for krigens redsler? Hvorledes skal vårt hjerte likevel kunne banke i håp om en lys framtid, når sorg og angst og bekymring møter oss fra alle kanter?

Jo, mine kjære trosfeller, vi kan det, når vi ikke taper motet, men bevarer hele vår sinnsro og vårt håp. For vi vet at vår trengsel kun skal vare en kort tid og da skal den bli forvandlet til glede. Vi har i vår hellige tro en kraft og en styrke, som ikke kan og ikke bør overvinnnes av noen makt eller noen motgang. Vi har i vår guddommelige Frelser et ideal, et forbilde, som vi i tunge stunder kan se opp til og etterligne. Han har sagt: «Ta mitt åk på dere og lær av meg; for jeg er saktmodig og ydmyk av hjerte, og dere skal finne hvile for deres sjeler» (Mat. 11, 29).

Vår Herre hadde sin dype mening, da han pekte på sitt guddommelige hjerte og sa: «Lær av meg.» Hans hjerte er ikke noe fremmed for oss, ikke noe utilnærmelig, ikke noe uoppnåelig, for det er jo en del av hans menneskelige natur, symbolet og setet for alle menneskelige følelser, de følelser han har felles med oss mennesker. Også hans hjerte har følt sorg og bedrøvelse, angst og redsel til den bitterste dødsnød og dødskamp. Også han har grått over den skjebne han forutså for sitt fedreland, som han elsket av hele sitt hjertes dyp. Høymodig, i lydighet og ydmykhet, har han tatt på seg det åk som Gud Fader la på hans skuldre og sagt: «Fader, ikke som jeg vil, men som du vil.»

Ham må vi derfor se opp til i disse dager, som er så fulle av sorg og prøvelse. Mer og mer må vi fordype oss i hans ord: «Ta mitt åk på dere og lær av meg ..... og dere skal finne hvile for deres sjeler.» Frelseren har ved sitt eksempel gjort lidelsesveien lettere for oss: han er gått foran med korset og han hjelper oss å bære vårt kors med sin mektige nåde. Når vi følger hans eksempel, vil han forvandle «vår nåværende trengsel, som er kortvarig og lett, til en over all måte stor, evig og alt overskyggende herlighet i oss» (2. Kor. 4, 17).

Mine kjære trosfeller, som er betrodd til min hyrdeomsorg, den beste måte å tjene vårt kjære fedreland på i disse dager er at vi tar vår tilflukt til Jesu hjerte og lærer av dette guddommelige hjerte å bevare vår sinnsro og vår sjelsstyrke, at vi hjelper med storsinnethet alle våre landsmenn som lider nød, at vi føyer oss i ydmykhet og saktmodighet i Guds vilje og at vi avholder oss fra hvert ord og hver handling som på noen måte kan skade vårt kjære Norge.

I denne stund, mine høytelskede barn, føler jeg mer enn noen gang hva det vil si å være deres biskop, deres hyrde og far. Ut fra min innerlige kjærlighet til dere, ber jeg dere vise dere som verdige barn av vår lille katolske familie i vårt herlige norske hjem.

Fredens Gud signe og bevare dere alle. Gud signe og bevare vår konge og vårt kongehus. Gud signe og bevare vårt kjære Norge.

Gitt i Oslo, den 16. april, på den hellige Magnus' festdag.

† Jacob Mangers
Apostolisk Vikar, biskop av Selja.

5. søndag etter påske.

Joh. 16, 23—30.

Intet er så farlig som løsrevne skriftsteder. Som nå dette i dag om bønnhøring av det som bes om i Jesu navn. Hvor har det ikke voldt skuffelse både for barn og voksne, fordi man ikke hadde lært dets supplement hos St. Jakob: «dere ber nok men dere får dog ikke fordi dere ber dårlig — og fikk dere det dere ba om ødte dere det bare bort i deres lyster!» Og fordi man ikke har lært oss hva det egentlig vil si å «be i Jesu navn» — vi trodde som små og som unge at det bare betød å slutte sin bønn med formelen «amen i Jesu navn. Amen!» — derav megen skuffelse over uoppfylt bønn.

Å be om noe i en annens navn betyr jo ikke bare å si: «jeg skal hilse fra N. N. og be om jeg må få det eller det . . . .», det betyr hovedsakelig å framføre sin bønn som den man hilser og ber fra selv ville ha framført den. Sier jeg til en venn: «gå og si til min mor i mitt navn at jeg gjerne vil se henne på mandag —», så er det ikke nok at min venn overbringer beskjeden og sier at den er fra meg — nei, han må anvende den samme høflighet og hensynsfullhet som han vet jeg selv ville ha brukt.

Å «be i Jesu navn» vil de si: å be *som han selv* ba — og å be *om det han* pleide å be om.

I mønsterbønnen Fader vår, hvormed messens ofring slutter og kommunionen begynner, har han selv lært oss å underordne de praktiske og personlige intensjoner (daglig brød, tilgivelse og befriing fra det onde) under de kultiske: Guds navn og ære, Guds rikes kommen, Guds viljes oppfylling. Og han har lært oss å si *Vi* og ikke *Jeg* — å be med og for hele Guds rikes barneflokk og ikke egoistisk. Å be *denne* bønn er å be i Jesu navn.

Og i sin mest forpinte bønn, den ytterst personlige i Getsemane, lærer han oss at vi også har lov til å skrike til Gud i hjertens nød, hvor man visselig bare kan si *Jeg* — men han lærer oss også at selv fortvilelsens skrik om det vil være en bønn i Jesu navn, må heve seg opp gjennom tre stadier til å ligne Fadervår: «La meg slippe! — la meg slippe hvis det er mulig! — la meg ikke slippe hvis det er din vilje jeg skal gjennom dette! . . . . .»

Messen kan som intet annet lære oss å be i Jesu

navn — jo, dog som moren lærer barnet å be. Dens Oration, Secret og Postcommunio er mønsterbønner. De er rettet til Faderen i himlen og de er motivert ut fra sider av Guds vesen som han selv har åpenbart oss. De fremføres med vår herre Jesum Christum og de ender i full trinitansk harmoni og majestet. Et studium av disse bønner er en hel skole i den indre teologi, i å orare cum Ecclesia, å be med Kristi Kirke — og det vil si: å be i Jesu navn.

Men ennå dypere er messen «bønn i Jesu navn», idet den er Frelserens eget stumme offer til den himmelske Fader, mer veltalende enn Abels, Abrahams og Melkisedeks, hvortil vi har fått lov å føye våre ord.

Når vi i messen ber «Fader vår» ber vi ikke alene, men sier setning for setning etter *ham* som under brød og vin på altret er vår «forbeder hos Faderen» — ham, som først av alle ba denne bønn og lærte oss den.

Som messen er et tilbedende kultusoffer til Faderen i himlen fra Kristus og fra oss og som sådan har sitt *Gloria*, sin *Præfasjon* og sin *Doxologi* (i ham og *ved* ham og *med* ham være deg, himmelske Fader, i Helligånds enhet all heder og ære!) — og som den er et takkeoffer, gjennomtrukket av takkesalmene til David, således er den et bønnoffer, hvorunder vi formulerer våre begjæringer.

La oss da be om det messen ber om og trenge våre private anliggender i bakgrunnen. La oss be for dem messen ber for: Kirken i sin helhet under pave og biskop og med alle troende og trenge vårt *Jeg* i bakgrunnen. Og la oss be *som* messen ber: ikke engstelig eller vilt men rolig, hvilende i troen og idet vi lar vår bønn gå opp i vår forbeders på altret.

Det er den høyeste bønn i Jesu navn ti der ber vi som den nyvigslede prest gjør det i ordinasjonsmessen, når han ord for ord sier etter biskopen som har vigslet ham. Vår bønn i messen er jo bare å si ordene etter ham Petrus kaller «våre sjeles hyrde og biskop» — og *det* er bønn i Jesu navn!

Peter Schindler.

En helgens gravferd.

Også her i Norge er der sikker mange som med rikt utbytte for sin sjel har lest den danske dikter Johannes Jørgensens deilige bok om den store italienske helgen Don Bosco, hvis orden — Salesianerne — har fått en så enestående utbredelse og utretter så store ting under sitt arbeid for den mannlige ungdom, især i storbyene. I denne bok finnes også et gripende kapitel om en annen stor helgen og ordensstifter, den hellige Josef Benedikt Cottolengo som døde i Torino i 1842 etter et offerliv i kjærlighetens og barmhjertighetens tjeneste. I likhet med Don Bosco stiftet også den hellige Cottolengo både et mannlige og et kvinnelig ordenssamfund, og hans åndelige sønner og døtre fortsetter framleis sin store grunnleggers gjerning blant de fattige og lidende i et utall av ordenshus både i den gamle og den nye verden. Apostelordet «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2. Kor. 5,14) er det fulltonende uttrykk for den ånd som preget så vel Don Boscos som Cottolengos virke, og den samme ånd som lyser oss den dag i dag i møte med overjordisk glans i de ordenssamfund de har grunnlagt.

Det er nå snart hundre år siden den hellige Josef Cottolengo lukket sine øyne for å gå inn til sin Herres, glede. Men de menn som etter ham har ledet hans ordenssamfund, var av den samme ånd og samme støpning som den hellige ordensstifter som Kristi Kirke nå ærer som helgen. En ildsjel, æret og elsket langt utenfor Italias grenser, var særlig Don Orione som i en lang rekke av år har vært organisasjonens øverste leder og med utrettelig iver ført tilsyn med ordenssamfundets mangfoldige karitative institusjoner. Han døde den 12. mars i San Remo ved den italienske riviera, og beretningen om hans gravferd er så gripende at St. Olavs lesere sikkert vil høre om den med stor interesse som et vidnesbyrd om at den katolske Kirke også i våre dager fostrer helgener og store, lysende helteskikkelser som slider seg ut i nestekjærlighetens hellige offerliv. Og la meg tilføye noe som bør gjøre Don Oriones navn enda kjærere for oss norske katolikker: Don Orione elsket Norge, skjønt han aldri hadde sett vår land, og bad daglig for vår hellige Moderkirkes gjenreisning her oppe. Ja, han var overbevist om at hans ordenssamfund en dag skal sende prester og brødre til Hellig Olavs land for å overta den gjerning våre overhyrder måtte anviser dem. Han hadde håpet selv å kunne oppleve dette, men Gud Herren kalte ham altså heim, før det kom så langt.

Beretningen om Don Oriones gravferd gjengir jeg etter et privatbrev jeg i disse dager fikk fra Genova. Den lyder slik:

«Og så må jeg gi Dem den sorgelige nyhet at vår elskede hellige Don Orione døde den 12. mars i San Remo. De kan forstå hvilken sorg det er for oss alle. Vi så ham jo hver uke, når han kom til Genova for å se til sine fattige. Og tenk hvilket tap for den norske misjon. De vet at han hadde lovet å gjøre hva han kunne for å få realisert denne plan som lå ham så varmt på hjertet. Han fortalte nylig at han hadde et stort voksløys (un grosso cero) parat som skulle tennes på Madonnas alter i det første norske kapell som han håpet

å være med på å vigsle i Norge, når hans orden hadde opptatt sin virksomhet der. Og nå er alt forbi.

Men jeg må fortelle Dem om Don Oriones gravferd som var noe av det mest gripende og overveldende en kan forestille seg. Hele Italia var i sorg. Byene hans kiste ble kjørt gjennom på veien til hans siste hvilested, bar over alt flagget på halv stang, og fra alle vinduer ble det kastet blomster. Det var det reneste triumftog.

Først holdtes der i San Remo høytidelig rekviemmesse, feiret av biskopen selv. Telegrammer og blomster strømmet inn og i tusenvis passerte befolkningen forbi hans kiste som var lukket med et glasslokk, forat så mange som mulig enda en gang skulle få se og hilse på de fattiges og lidendes store venn og velgjører. Fra San Remo ble kisten ført langs hele den italienske riviera fra by til by, og over alt i de små og større byer hvor liktoget kom, måtte det stanse foran hovedkirken, og et hav av blomster regnet ned over kisten. Ved 5-tiden om ettermiddagen nådde liktoget endelig Genova, og her ble kisten utstillet i ordenens kirke i Via Paverano. Hele Genova var på benene og defilererte i en endeløs prosesjon forbi kisten — tusener og atter tusener. Fra midnatt til kl. 7 om morgenen ble det hellige Messeoffer ustanselig feiret i kirken. Så ble kisten først til kirken «il Gesù» hvor kardinal-erkebiskopen holdt den store sørgehøytidelighet. Deretter dro liktoget videre til Milano, da også denne by hadde uttalt ønsket om å få se Don Orione enda en gang. I Milano førtes kisten gjennom alle hovedgatene hvor kaskader av blomster drysset fra vinduene, og bragtes så inn i domkirken, hvor kardinal Schuster holdt den høytidelige sjelemesse. Også her defilererte byens befolkning i endeløse skarer forbi kisten. Endelig førtes så kisten videre til Tortona, hvor byens biskop feiret den høytidelige rekviemmesse og holdt liktalen. Og så ble vår hellige Don Orione gravlagt i Tortonas domkirke. I denne by hadde han nemlig i sin tid begynt sine mange nystiftelser av velgjørenhetsinstitusjoner for de nødlidende, og her tilbragte han gjerne i en årrekke de første dager i uken.

Vi er her alle overbevist om at det ikke vil gå lang tid hen, før Don Orione blir kanonisert. Mange mener allerede å ha oppnådd store ting ved hans forbønn ...».

Det var den gripende skildring min korrespondent gir av den gravferd en fattig og ydmyk kjærlighetens apostel nylig har fått i troens land, Italia. Måtte den lære oss å sette tilbørlig pris på at Gud har gitt oss barnereitt i den Kirke som med rette er blitt kalt «de helliges mor».

K. Kjelstrup.

Alt vel!

Etter innløpet meddelelse til hs. høyærv. biskopen er alt vel blant våre trosfeller i Kristiansand, Arendal, Drammen, Hønefoss, Sylling, Halden, Stavanger, Porsgrunn, Tønsberg, Fredrikstad. Fra de andre steder mangler ennå etterretning da dette blad går i trykken.

Fra Vikariatet.

- 1) På grunn av de nåværende forhold er alle troende i vårt Vikariat inntil videre dispensert både fra abstinens- og fastebudet.
- 2) Da det nå blir umulig eller meget vanskelig å få olje til den evige lampe tillates det inntil videre å bruke elektrisk lys (en liten rødfarget pære).
- 3) Vår Hellige Fader, paven, oppfordrer inntrengende alle troende og da særlig barna til i mai måned å fordoble sine bønner for gjennom Jomfru Marias forbønn å bestorme himmelen om fred. Derfor forordnes det at søndag den 5. mai skal bli en særlig bønnens dag med felles kommunion for alle troende i vårt Vikariat og utstilling av altrets sakrament fra høymessen til aftenandakten. Jeg håper innerlig at hver og en vil ta del i denne felleskommunion. De troende oppfordres også på det mest inntrengende til å bivåne maiandaktene og be om fred for verden og vårt dyre fedreland.

Gitt i Oslo den 23. april 1940.

† Jacob Mangers.
Apostolisk Vikar, biskop av Selja.

La klokkene ikke forstumme!

Av sogneprest dr. G. Gorissen.

I den første kristne tid var trollene særs vrede på kirkeklokkene. Da Vågås kirkeklokker for første gang skulle ringe julen inn, grep et Jutulpar som bodde der i nærheten sin kubbe og kastet den mot kirken. Men deres raseri var så voldsomt at den fór forbi kirken og falt ned en halv mil østenfor, hvor den enda ses med sine mange dype hugg. Så noenlunde det samme hendte ved Ulnes kirke i Valdres. Her tok sinnet trollet i den grad at hun slet lårbenet av seg og kastet det etter kirketårnet. Trollet i Selbu satt og bakte da klokkene kimet for første gang. Ved de hellige toner ble hun så vill at hun bent fram gikk berserkergang for å ødelegge kirken. Alle sine redskaper, kjevle og bakstføla, kastet hun etter den, men forgjeves, heldigvis. Av lutter fortvilelse styrtet hun seg utfor.

Tidene forandrer seg. Nå er det menneskene som ikke mer tåler klokkeklangen. Grunnen er dog forskjellig fra hin tid. Trollene, personifiseringen av de onde makter, hørte i klokketonen budskapet om en makt som var sterkere enn dem selv. Derfor flyktet de inn i fjellet eller «sprakk». Det moderne menneske hører derimot absolutt intet i den. En kan derfor ikke ta det ille opp at han blir arg på denne idiotiske klemtingen tidlig og sent, og helst vil ha så lite som mulig av den slags.

Men også for ham gjeller den gamle inskripsjon på klokken i en av søsterkirkene på Gran: «Lytt til klangen, jeg kaller eder, kom!»

At klokkene har et budskap, kan klage og synge, synes helt fremmed for mangen en nå til dags. «Jeg priser den sanne Gud, — roper folket, — kaller klerckene, — klager over de hensovede, — jager uvær, ringer helg og høytid inn» står det på en annen klokke.

Sammen med katolisismen kom klokkene til Norge. Småbjeller var allerede kjent i den græste oldtid hos assyrerne og romerne. De første forsøk på å støpe større klokker ble gjort i de irske munkeklostre, de eneste kulturbærere i folkevandringens kaos. (Klokke = gammelirske clog). Det gikk frasagn om flere hellige menns dyktighet i klokkestøping. Munken MacCayrill († 586) skal ha laget over 300 klokker. De angelsaksiske misjonsprester bragte klokkene til de germanske land. I St. Bonifatius' (Tysklands apostel † 755) vita framhevves særskilt hvordan han ved hjelp av en klokke pleiet å kalle folk sammen. Hans klokke, det prektige messehagel og boken skrevet med sølvbokstaver måtte enhver ha sett. Klokkene må også hos oss ha gjort et mektig inntrykk. De mange sagn som er knyttet til den vidner om det. Klokker som blir røvet og ikke lar seg rokke av 15 hester (Ringsaker, Selbu) — klokker som ringer over slagmarken (Glad) — klokker på havsens bunn osv.

Så lenge hverdagslivet var preget av den kristne tro var klokketonen en uatskillelig del av det. Den bragte budskap om fødsel og død videre ut over bygden, gjorde den enkeltes sorg og lykke til felles smerte og felles glede. Til dette ansvarsfulle hverv fikk klokkene tidlig i deres historie en særskilt vigsels, før de ble opphengt i støpl eller tårn. «De må bli vigslet», sier en forordning fra 1536, «som den stridende kirkes basuner, som roper folket for å høre Guds ord og prestene for å forkynne Guds barmhjertighet.» Fordi klokkene var salvet som Guds røst ble de ikke ringt når en forbryter ble henrettet, men man klemtet med en liten en i stedet, det «Arme-sünderglökkchen».

Skikken å ringe 3 ganger daglig kan påvises allerede i det 14. århundre. Eldst er aftenringningen. «Çurfewbell». Da ble ilden sloknet og man Gud om hans varetakt for natten. Snart føyet kirken en morgenringning til, og om fredagen ringte man også middagstid til minne om Herrens bitre lidelse og død. På korstogenes tid ble til denne ringning knyttet en bønn om seier for de kristne hærer. I det 16. og 17. århundre utbredte denne vakre skikk seg over hele kirken: å be en og den samme bønn ved den tredobbelte daglige ringning. Den såkalte «Angelusbønn», en kort sammenfatning av bibelens ord om den sentrale sannhet i kristendommen, engelens budskap om tidenes fylde, Marias innvilgning: «Se jeg er Herrens tjenerinne det skje meg etter ditt ord», — Kristi menneskevording: «Ordet er blitt kjød og har bodd i blant oss.» I reformasjonstiden er så mangen en vakker skikk fra den katolske tid holdt i ære, mens dens mening litt etter litt gikk tapt. Vår tid føler dette svelg. Hva skal vi nå gjøre? Sløyfe dem eller atter gi den innhold?

Klokketårnet var en gang det eneste som rådet i luftens rike, og tok det i eie for Gud. Den må nå dele sin makt med mange andre, skyskrapere og fly, neppe til velsignelse. Kirkeklokkene som en gang kastet helg

over hverdagen er blitt overdøvet av radioen. Nå skal de helst tie. Om livet blir rikere ved det? Og menneskene bedre?

Da mr. Scrooge i Dickens udødelige julefortelling hørte juleklokkene ringe var den eneste gjenklang i hans hjerte: «Bah, humbug». Forhåpentlig har han få åndsfrender her i vår by.

La klokkene ikke forstumme!

G. Gorrisen,
i «Bergens Tidende».

Kardinal Verdier.

Paris har mistet sin erkebiskop idet kardinal Verdier avgikk ved døden d. 9. april. Men det er ikke alene Frankrikes hovedstad som sørger — det er hele den katolske Kirke som i og med ham har mistet en av sine betydeligste menn. Hans innflytelse lar seg vanskelig måle ti over hele den civiliserte verden finnes det nå prester, som har fått sin utdanning under hans kyndige og forståelsesfulle ledelse og som tenker og taler om ham med den største takknemlighet og beundring. Mgr. Irgens hørte til i rekkene av disse og hadde mange fine og kloke trekk å fortelle om kardinal Verdiers undervisning og navnlig åndelige påvirkning og veiledning. Intet anliggende av materiell eller spirituell art var kardinalen for ubetydelig når det gjaldt de unge studerende, som i Séminaire des Carmes sto under hans ledelse — de visste at kardinal Verdier hadde tid og kjærlighet nok til å interessere seg for alt som vedrørte deres liv og at han alltid evnet å finne en utvei for alle problemers løsning.

Kardinal Verdier var født 1864 i Lacorix og ble prestevigslet i 1887. I 1912 ble han superior for Séminaire des Carmes og i 1929 mottok han kardinalverdigheten og ble erkebiskop av Paris. Og det viste seg snart at her var den rette mann kommet på den rette plass. Fryktløs og energisk tok han de mange vidt forskjellige oppgaver opp som var knyttet til hans stilling som verdensbyens og dermed Frankrikes fremste religiøse fører, og med sikkert blikk konsentrerte han en del av sin arbeidskraft om reisningen av nye kirkebygg i Paris' mest berømte forsteder, de såkalte banlieues. Over hundre nye kirker ble bygget og konsekret i disse før så berømte strøk og fikk nye nidkjære sjelesorgere knyttet til seg. Utrettelig virket kardinal Verdier for religionens sak og for at Kristi krav til menneskesjelens beste kunne skje fyldest — i de senere år var det navnlig arbeidet for freden som opptok ham.

Kardinal Verdier var vel orientert i Nordens forhold og navnlig eide Norge hans hjerte. Mange ganger hadde han planlagt en reise heropp men alltid var det en eller annen av hans tallrike plikter som la seg hindrende i veien for at han kunne unne

seg en rekreasjon. Alle sine ledige stunder ofret han på litterært arbeid og det er en imponerende samling religiøse verker og studieveiledninger som foreligger fra hans hånd. I disse lever hans personlighet videre, men kan hende er deres innflytelse mest levende hos de menn som skylder ham noen av sine beste impulser og for hvem hans eksempel er en lysende stjerne, ikke minst på grunn av den optimisme som var et så vesentlig trekk i hans karakter og som bl. a. har utkrystallisert seg i følgende uttalelse: «En sann kristen tror på et guddommeligt forsyn som leder oss alle. Men han vet også at det er hans plikt sammen med dette forsyn å forberede framtiden.» Ord som er gode å huske og etterleve i en tid hvor forsynets hånd tilsynelatende hviler tungt på oss alle. Kardinal Verdier visste at det *guddommelige* forsyn alltid vil *det gode* for menneskenes barn og at vi motarbeider Guds vilje med oss om vi stirrer oss blind på de onde og ødeleggende krefter i tilværelsen og derfor i selvoppgitt mistet vårt mot og vår arbeidskraft. Kardinal Verdier gav aldri opp og lærte sine omgivelser den samme livskunst. La vår bønn for hans sjel bli en videreføring av hans ånds holdning og handling! R. I. P.

Bollandistenes verk.

Selv i katolske kretser er det mange som er uvitende om det lærde belgiske «Bollandistenes verk». Det er knyttet til utgivelsen av «Acta Sanctorum», den store strengt videnskapelige og kritisk behandlede helgenhistorie, som opprinnelig er begynt av en jesuittprest Heribert Rosweyde (1569—1629). Han hadde planlagt et 18 binds verk om helgenenes liv og hadde samlet et stort materiale til dette bruk, men han døde før han var kommet lengre enn til forarbeidet.

Jesuitterselskapet gav nå et annet medlem, pater Johannes Bolland, f. 1596 i Liège og død 1655 i Antwerpen, i oppdrag å fullføre arbeidet og det er fra ham at betegnelsen «Bollandistenes verk» stammer. I løpet av 13 år fullførte han de to første bind av «Acta Sanctorum», som behandler januarmånedens helgener. Da først gav man ham to medarbeidere: Gottfrid Henschen og Daniel Papebroch.

Men jo mer man fordypet seg i oppgaven desto klarere ble det at man måtte utvide kretsen av medarbeidere og foreta omfattende kildestudier — og man i gang satte med økonomisk støtte såvel fra Kirkens side som fra forskjellige fyrster en planmessig undersøkelse av alle Europas store biblioteker etter manuskripter som kunne belyse helgenenes liv. I Antwerpen ble det verdensberømte «Museum Bollandianum» opprettet for å tjene som oppbevaring av bøker, skrifter, dokumenter og manuskripter — men det viste seg snart at «Acta

Sanctorum» ville beskjeftige mange generasjoner av medarbeidere. Da Bolland selv døde i 1665 var det bare utkommet 5 bind, som behandlet helgenkalenderen inntil 29. februar.

I 140 år fortsatte arbeidet uforstyrret, men så ble jesuitterordenen oppløst i 1773. Bollandistene måtte forlate sitt hovedkvarter i Antwerpen — men da det nåværende Belgia dengang tilhørte Østerrike anviste keiserinne Maria Theresia dem klostret Candenberg ved Bryssel til bolig, hvorfra det 51. bind av helgenenes liv ble utsendt — en omfangsrik foliant, som bare omfatter helgener fra 8. og 9. oktober. I 1784 befalte feiser Josef II at det skulle komme minst et bind om året, da han ønsket verket fullført innenfor et rimelig tidsrom. Bollandistene kunne imidlertid ikke imøtekomme dette ønske — det 52. bind kom først i 1786 og omfattet bare helgener fra 10. til 12. oktober. Hvoretter den utålmodige keiser i 1788 forbød at verket skulle fortsette!

Nå var gode råd dyre, men det lykkedes å finne en utvei. Præmonstratenserabbediet Tongerlo i Brabant erklærte seg villig til å kjøpe alt det innsamlede materiale på den betingelse at de måtte overta fortsettelsen av verket. I 1789 ble største delen av det store bibliotek følgelig overført til Tongerlo hvorfra 53. bind ble utsendt i 1794.

Imens var den store revolusjon utbrutt i Frankrike — Nederlandene ble besatt av franske soldater og klostret Tongerlo ble oppløst hvilket betød bibliotekets ødeleggelse. En stor del uerstattelige verdier gikk tapt — kun en del håndskrifter kom til Bryssel. Like til 1836 — i nesten 40 år hvilte arbeidet, skjønt selv Napoleon ønsket det skulle utkomme. Endelig tok man det atter opp i 1837 og samlet atter materialet og bøkene sammen så godt som mulig. Til 1930 var man nådd til 10. november av helgenkalenderen.

Frk. Helen Parr.

Den 18. april døde i Herren vår trossfelle frk. Helen Parr, 81 år gammel. Det var nok så sent hun hadde funnet veien til den katolske Kirke. I en lang rekke av år hadde hun med hele sin sjels iver søkt sannheten snart her, snart der. Endelig falt det slør som hadde skjult Kirken for henne. Etter sin opptagelse ved pastor Offerdahl levet hun i 20 ikke bare som plikttoppfyllende katolikk, men som et forbilde på glødende tro og dyp fromhet. Samtidig var hun en uforferdet forsvarer av den katolske Kirke. Hun opplevet da også den glede å se flere medlemmer av sin familie gå samme vei som henne. Hennes livskraft syntes uuttømmelig ennå få

måneder før hennes død. Til slutt lå hun allikevel under for en smertefull sykdom. Men også under lidelsen var hun Kristi trofaste etterfølger ved sitt tålmod og sin tillit til Frelseren. Hennes bortgang betyr et smertelig savn for hennes mange venner, ikke minst for St. Dominikus III. Orden. Hun hvile i fred.

A. J. Lutz. O. P.

Hechjemme —

På grunn av de foreliggende forhold er det vanskelig å si når neste nummer av «St. Olav» blir utsendt.

— og decute

25 år Jesuitterordenens general. Pater Wlodimir Ledóchowski, som ifjor i september hadde 50 års jubileum som medlem av jesuitterordenen, feiret den 11. febr. sitt 25 års jubileum som dens general. Pater Ledóchowski overtok ledelsen av sin orden i 1915, da krigen raste som verst. Vanskelige tider og motgang og motstand har ikke hindret ham i å bringe sin orden til en hittil ugjent høyde og blomstring. Da han ble general i 1915 var ordenens medlemstall 17000, i dag teller ordenen mer enn 26000. Til de 27 provinser som bestod da han tiltrådte har han tilføyd 23 nye. Ordenen har i dag 1500 hus. Men antallet på husene har lite å bety når man betenker at hvert av disse husene i og for seg er kompleks med mangesidig aktivitet.

Kirkens veldige framgang i belgisk Kongo. I 1931 var katolikkernes antall i belgisk Kongo 835 717, og katekumenerne d. v. s. de som forbereder seg til dåpen: 603 968. Idag teller katolikkene der: 2 146 925, og katekumenerne: 1 028 692. Vi har her altså på 8 år en økning på 1 311 208, som har brakt den katolske kirkes tilhengere (katolikker og katekumener) opp i over tre millioner (3 175 617). Eller 21 % av befolkningen. Belgisk Kongo har en overflate på over 2 millioner km² og en befolkning på over 14 millioner. Av disse er over 10 millioner hedninger, og ved siden av de tre millioner katolikker og katekumener finnes det noen tusen Musselmenn og protestanter. Det er interessant å framheve at av disse tre millioner katolikker er bare 18 939 utlendinger, alle de andre er innfødte. Et interessant bevis på de raske framskritt Kirken gjør der og hvorledes troslivet blomstrer er statistikken av året 1. juli 1938 — 1. juni 1939. Det ble da meddelt 115 162 voksendåper, 104 149 barnedåper og 78 187 ble døpt i livsfare. 36 030 giftemål ble velsignet og 26 416 231 kommunjoner utdelt.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.